

UZDROWISKA
POLSKIE

Reprint wydania z 1936 roku

Reprint książki wydanej w 1936 roku.

ISBN 978-83-7729-178-8

KSIEŻY MŁYN Dom Wydawniczy Michał Koliński
90-345 Łódź, ul. Księży Młyn 14
tel./faks 42 632 78 61, 42 630 71 17, 602 34 98 02
infolinia: 604 600 800 (codziennie 8-22, także sms), gg 414 79 54
www.km.com.pl; e-mail: biuro@km.com.pl

Łódź 2012. Wydanie 1

UZDROWISKA POLSKIE

KLISZE I DRUK W UKŁADZIE GRAFICZNYM ST. BRZĘCZKOWSKIEGO
W ZAKŁADACH GRAFICZNYCH „BIBLIOTEKA POLSKA“ W BYDGOSZCZY
OKŁADKĘ PROJEKTOWAŁO ATELIER LEWITT-HIM

S P I S S R Z E C Z Y

	Str.		Str.
Do Czytelników	3	Krzeszowice	162
Przedmowa	4	Kuty	164
Działalność Związku Uzdrawisk Polskich w okresie pierwszego dziesięciolecia	7	Lubień Wielki	166
Znaczenie i postulaty uzdrawisk	22	Maków Podhalański	170
Krótki zarys lecznictwa klimatycznego i zdro- jowo-kąpielowego w Polsce	35	Morszyn	173
Polskie wody mineralne i produkty zdrojowe	63	Muszyna	177
Zabudowa uzdrawisk	72	Nalęczów	179
		Niemirów	182
		Ojców	186
		Otwock	189
		Piwniczna	193
		Poronin	195
		Rabka	197
		Rudka	201
		Rymanów	203
		Sławsko	206
		Smukała	207
		Solec	209
		Swoszowice	213
		Szczawnica	215
		Szczyrk	220
		Szkló	223
		Tatarów	226
		Truskawiec	227
		Ustroń	232
		Wieniec	235
		Wisła	237
		Worochta	243
		Wybrzeże Morskie	246
		Wysowa	265
		Zakopane	267
		Zaleszczyki	273
		Żegiestów	276
		Ogłoszenia	281

CZĘŚĆ II OPISOWA	
Przewodnik po uzdrawiskach:	81
Bukowina	83
Burkut	85
Busko-Zdrój	86
Bystra	92
Ciechocinek	96
Czarniecka Góra	103
Czorsztyn	106
Delatyn	107
Druskieniki	109
Goczałkowice-Zdrój G. Śl.	116
Hrebenów	122
Huta Stepańska	123
Inowrocław	125
Iwonicz	129
Jaremcze	137
Jastrzębie-Zdrój	140
Jaworze	142 a
Kazimierz Dolny	143
Kosów	145
Kościelisko	150
Krościenko	153
Krynica	155

DO CZYTELNIKÓW

Wydawnictwo niniejsze, którego redakcja spoczywała w rękach p. dra W. Przywieczerskiego, wychodzi w dziesięciolecie działalności Związku Uzdrawisk Polskich w Warszawie w wyniku uchwały Walnego Zjazdu Członków w r. 1936, powziętej na wniosek Zarządu.

Obejmuje ono obok przewodnika po uzdrawiskach polskich omówienie ważniejszych zagadnień z dziedziny uzdrawiskowej.

Trudność zebrania wszechstronnych i możliwie pewnych danych jest powodem, że wydawnictwo „Uzdrawiska Polskie“ nie porusza i nie wyczerpuje wszystkich zagadnień i tematów, jakie czytelnik pragnąłby w nim znaleźć, jednak jest ono — chociaż niepełnym — wyrazem stanu dzisiejszego i zadań uzdrawisk polskich na przyszłość.

Jest ono pierwszym tego rodzaju wydawnictwem i niewątpliwie następne, dzięki gromadzonym materiałom, będą mogły być pełniejsze i gruntowniejsze.

Teksty opisowe o poszczególnych uzdrawiskach w dziale przewodnikowym naszego wydawnictwa opracował osobiście p. dr W. Przywieczerski, któremu też składamy na tym miejscu podziękowanie za poświęconą wydawnictwu wielką pracę.

ZWIĄZEK UZDRAWISK POLSKICH.

PRZEDMOWA

Związek Uzdrawisk Polskich w całkowitym zrozumieniu celowości podejmuje się w stałych okresach czasu wydawnictwa, które dawałoby szerokiemu ogółowi całokształt zagadnienia zdrojowo-uzdrowiskowego oraz jednocześnie byłoby przewodnikiem po naszych zdrojach, uzdrawiskach, letniskach, stacjach klimatycznych i kąpieliskach morskich.

Wydawnictwo takie nie może być w Polsce nakładem następnym wyczerpanego wydania, ponieważ nasze zdroje i uzdrawiska są w stałym rozwoju i każde nowe wydanie powinno nie tylko być uzupełnione, poprawione, lecz całkowicie przerobione. W przerwie między jednym a drugim wydaniem zdroje nasze niekiedy zmieniają swój wygląd, z małego, zaledwie znanego w niewielkim promieniu, stają dzięki swym własnościom leczniczym i urządzeniom w szeregu pierwszych uzdrawisk.

Polskie zdroje jeszcze tym odróżniają się, że stale zatracają charakter przemysłowy i coraz więcej zbliżają się do zakładów leczniczych, które nigdy nie są obliczane na zysk. Tak jak szpitale, sanatoria itp. mają za zadanie tylko cele lecznicze, nasze zdroje zdążają do tego ideału.

Otrzymane zyski zarówno w państwowych jak w społecznych i prywatnych zdrojach naszych przeznaczane są na inwestycje lecznicze.

Nie chcę na tym miejscu wymieniać, co i gdzie w ostatnich latach zrobiono, mógłbym bezwiednie pominąć które uzdrawisko, całkowicie nie zasługujące na to.

Bez żadnych hiperbolicznych przesłanek każdy obeznany z naszymi zdrojami zupełnie obiektywnie może powiedzieć, że polskie uzdrawiska obejmują całokształt balneologicznego lecznictwa i swoimi urządzeniami i komfortem dzisiaj nie ustępują renomowanym zagranicznym zdrojom.

Związek Uzdrawisk Polskich, podejmując się nowego wydawnictwa, całkowicie wywiązuje się z zadania, starając się w formie najwięcej bezstronnej przedstawić całokształt zagadnienia uzdrawisk polskich.

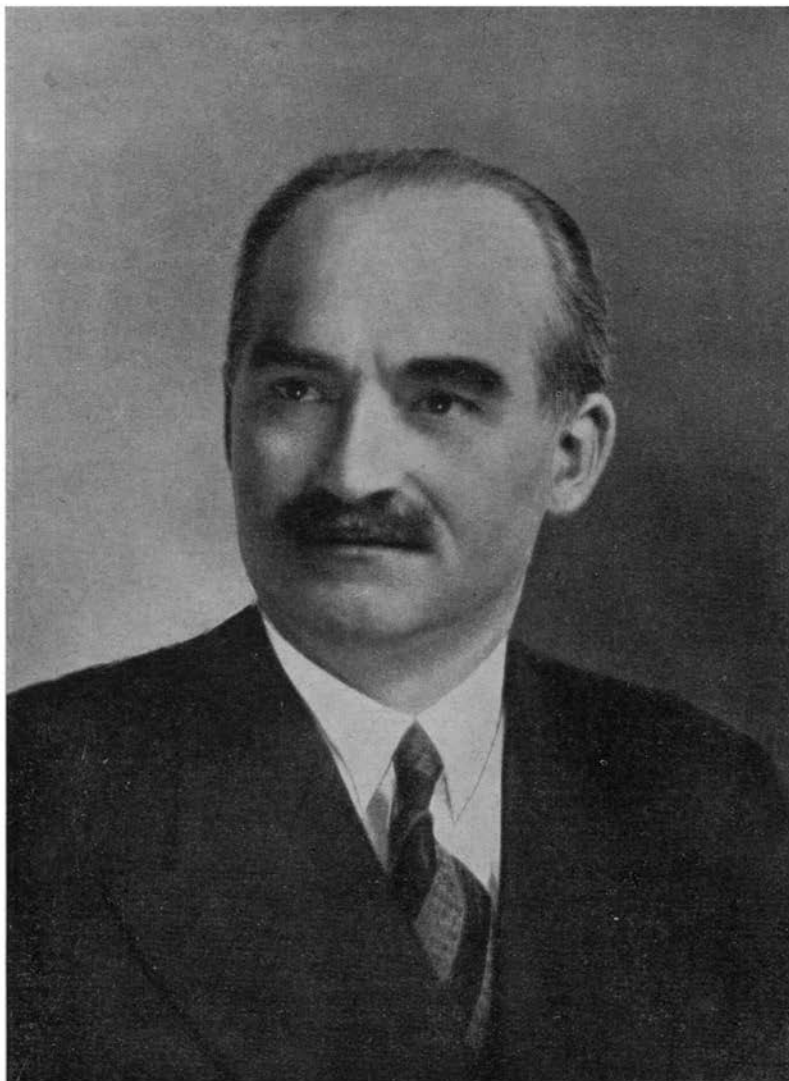
Dr Jan Adamski

Dyrektor Departamentu Służby Zdrowia

He Zis'ka Andriiv Polovci
Winnipeg 18/12.36 M. T. Trivakova

**MINISTERSTWO OPIEKI
SPOŁECZNEJ**

Dr Eugeniusz Piestrzyński
Podsekretarz Stanu Ministerstwa Opieki Społecznej

Dr Jan Adamski
Dyrektor Departamentu Służby Zdrowia
Ministerstwa Opieki Społecznej

Jubileuszowy Walny Zjazd Członków Związku Uzdrawisk Polskich w Warszawie, dnia 25 kwietnia 1936 r.

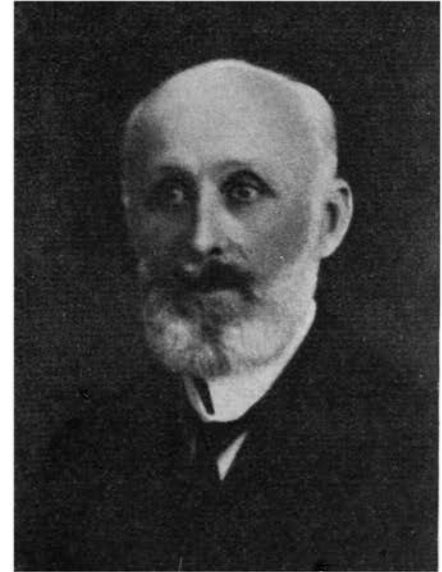
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZKU UZDROWISK POLSKICH W OKRESIE PIERWSZEGO DZIESIĘCIOLECIA

Fakt istnienia różnorodnych, często sprzecznych ze sobą interesów, grupujących się dokoła przemysłu uzdrowiskowego, jak np. żądanie przez rzesze kuracjuszy jak najdalej idącego obniżenia kosztów pobytu i leczenia w uzdrowiskach, a ze strony uzdrowisk dążenie do odpowiedniego oprocentowania inwestowanego w przemysł uzdrowiskowy kapitału — wywołała konieczność stworzenia jakiegoś organu, któryby

w ten splot rozmaitych zainteresowań wprowadził właściwą koordynację i uzgadniał poszczególne interesy w imię dobra całości, ogarnianej w szerszej płaszczyźnie i dalszej perspektywie. Poza tym zasada życiowa „w jedności siła“ wskazała zainteresowanym celowość i potrzebę stworzenia terenu odpowiedniego do wymiany myśli i wzajemnego poparcia, do szukania wspólnych dróg celem obrony słusznych interesów

Dr Witold Przywieczerski
Naczelnik Wydziału Nadzoru nad Lecznictwem
Ministerstwa Opieki Społecznej

Jan hr. Potocki
założyciel, I prezes Związku Zdrojowisk, Uzdrowisk
i Kąpielisk Morskich we Lwowie
Członek Honorowy Z. U. P.

i jednolitej reprezentacji całokształtu zagadnień uzdrowiskowych na zewnątrz.

Świadomość potrzeby takiej właśnie organizacji spowodowała powstanie „Związku Uzdrowisk Polskich“. Założonym został taki Związek jeszcze przed wojną światową i powstał początkowo w tej dzielnicy, gdzie było to jedynie możliwe, mianowicie w b. Galicji. Tylko bowiem w b. Austrii pozwalały na to warunki polityczne, a przy tym tam właśnie są najliczniejsze na ziemiach polskich zdrojowiska i uzdrowiska, które jeszcze przed wojną były chętnie odwiedzane przez rodaków z pozostałych zaborów.

Myśl utworzenia własnego związku na terenie b. Galicji podniósł Obywatelski Komitet w Krynicy. — Ideę tę spopularyzował znawca i pionier przemysłu zdrojowego śp. dr Julian Bandrowski, redaktor czasopisma, wychodzącego we Lwowie pod nazwą „Nasze Zdroje“.

Staraniem Towarzystwa Lekarskiego Lwowskiego, a właściwie specjalnie powołanego Komitetu Zjazdowego,

zorganizowano I Krajowy Zjazd przemysłowo-balneologiczny w dniach 29, 30 i 31 października 1910 r. Były tam reprezentowane polskie zdrojowiska i uzdrowiska z terenu b. Galicji, a mianowicie: Krynica, Zakopane, Truskawiec, Szczawnica, Rabka, Rymanów, Niemirów, Lubień Wielki, Krościenko, Iwonicz, Kosów, Delatyn, również Ojców z b. Król. Kongresowego. W Zjeździe brali też udział śp. prof. Ludomił Korczyński, prof. dr Roman Rencki i doc. dr Antoni Sabatowski oraz inni liczni znawcy zdrojownictwa. W ciągu trzydniowego Zjazdu wygłoszono ogółem 23 referaty, obejmujące wszystkie dziedziny życia uzdrowisk, a wiele tematów wówczas poruszonych nie straciło do dziś na swej aktualności.

Uchwałą wspomnianego Zjazdu został powołany do życia tzw. „Krajowy Związek Zdrojowisk i Uzdrowisk“. Pierwszy statut opracowany przez mecenasa dra Józefa Westreicha referował na Zjeździe Jan hr. Potocki z Rymanowa. Główne punkty tego statutu były następujące: każdemu zdrojowisku i uzdrowisku przystępującemu